

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“СИТУАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ В ПОЛІТИЦІ
(АНАЛІЗ І ОЦІНЮВАННЯ В ПОЛІТИЦІ)”
(для магістрів)**

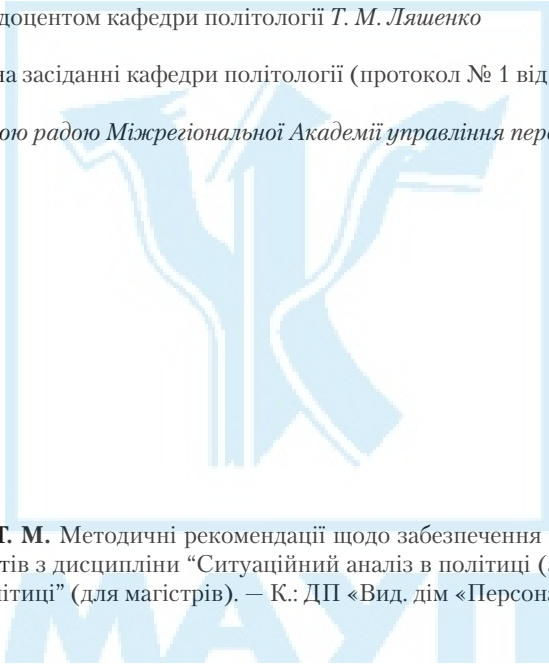
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри політології *Т. М. Ляшенко*

Затверджено на засіданні кафедри політології (протокол № 1 від 07.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Ляшенко Т. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Ситуаційний аналіз в політиці (аналіз і оцінювання в політиці)” (для магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 16 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни “Ситуаційний аналіз в політиці (аналіз і оцінювання в політиці)”, методичні вказівки до самостійного вивчення, теми рефератів, питання для самоконтролю, приклад оформлення самостійної письмової роботи, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

За останні роки Україна пережила гострі соціально-політичні зміни, які впливають не лише на внутрішню ситуацію в країні, але й вносять суттєві зміни в світовий розклад сил. Процес корінних змін, що відбуваються і сьогодні, вимагає чіткого розрахунку в процесі прийняття рішень та реалізації державної політики. Зрозуміло, що в цих питаннях неможливо обійтися без глобального політичного аналізу, який є невід'ємним компонентом державної практики. Мета політичного аналізу — встановлення стратегічних пріоритетів та вирішення завдань, що виникають у цьому зв'язку. Політичний аналіз необхідний також при розгляді таких проблем, як судова реформа, забезпечення безпеки, боротьба зі злочинністю, демографічна політика, міжнародні відносини тощо.

Ситуаційний аналіз — це своєрідний фундамент, на якому стоїть вся будова політичного аналізу. Без аналізу поточного стану речей у політичному світі неможливо займатися ані побудовою прогнозів, ані приймати рішення. Прорахунки при оцінці ситуації тягнуть за собою дуже серйозні наслідки, будь-яка помилка в ситуаційному аналізі обов'язково відіб'ється на наступних етапах політичного аналізу. Тому до аналізу ситуації необхідно підходити дуже ретельно.

Мета даного навчального курсу — формування у студентів цілісного бачення проблематики прикладної політології, окремі аспекти якої розглядаються у спеціальних курсах, а також оволодіння та застосування навичок, здобутих знань у наукових дослідженнях та роботах, виконаних у форматі “ситуаційний аналіз”.

Самостійна робота студентів включає в себе підготовку до участі в семінарах та практичних заняттях, підготовку контрольних (сценарії, аналітичні записки, реферати).

Мета: розвиток та закріплення навичок самостійного аналізу та прогнозування політичної ситуації; оцінки ефективності політичних рішень; моделювання шансів, ризиків, пошук оптимальних варіантів розвитку заданої/даної політичної ситуації; закріплення знань про розвиток політичної ситуації у суспільстві.

Метод: індивідуальний пошук з наступним коригуючим контролем, групові ігри та колективні обговорення.

Освоєння програми дасть можливість студентам здобути нові знання стосовно:

- інтелектуальних технологій політичного аналізу;

- змін у політичній системі України та поточній розстановці сил в українській політиці;
- специфіки сучасного політичного процесу – функціонування ключових політичних інститутів та акторів, механізмів підготовки та прийняття рішень, а також способів просування інтересів.

Освоєння програми також дасть можливість оволодіти новими навичками, а саме вмінням:

- користуватися основами прикладної політології та допоміжних дисциплін для проведення аналізу конкретних політичних ситуацій;
- проводити “суб’єктний” аналіз політичної ситуації, побудований на прив’язці аналізу до інтересів конкретних політичних акторів;
- аналізувати можливості та обмеження конкретних акторів, їх потенційних союзників та суперників;
- конструювати різноманітні варіанти публічних позицій конкретних акторів у конкретних ситуаціях, включаючи аналіз публічних позицій потенційних союзників та суперників, а також реконструкцію їхніх політичних інтересів;
- проектувати стратегію поведінки конкретних акторів.

Результатом самостійної роботи студентів має стати вдосконалення таких знань та навичок:

- здійснення прогнозу політичної ситуації;
- володіння знанням базових підходів, моделей та принципів аналізу політичної ситуації;
- розробка програми та методики прикладного політичного дослідження;
- вміння оформити та представити результати прикладного політичного дослідження у вигляді аналітичної довідки, сценарію, записки, що містить задачу (ситуацію), етапи та варіанти її розвитку, висновки та рекомендації для потенційного замовника;
- здатність працювати індивідуально та в колективі над спільним проектом, імітуючи аналітичну групу або центр.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“СИТУАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ В ПОЛІТИЦІ
(АНАЛІЗ І ОЦІНЮВАННЯ В ПОЛІТИЦІ)”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Лекції	Семінари	Самост.	Залік
	Змістовий модуль I. Теорія та практика ситуаційного аналізу в політиці				
1	Поняття ситуаційного аналізу	2	1		
2	Зміст аналітичної діяльності в процесі аналізу ситуації	2	1		
3	Загальний аналіз політичної ситуації	2	2		
4	Фрагментарний аналіз політичної ситуації	2	1		
5	Проблемний та діагностичний типи ситуаційного аналізу	2	1		
	Змістовий модуль II. Кейс-метод як модель політичної ситуації				
6	Концептуальні аспекти кейс-методу	2	1		
7	Дослідження політологічних завдань через аналіз ситуаційних вправ	2	1		
8	Пошук та визначення проблеми	2	1		
	Змістовий модуль III. Варіанти реалізації ситуаційного аналізу в політиці				
9	Прогнозування з позицій аналізу політики	2	1		
10	Аналіз варіантів	2	1		
11	Прийняття політичних рішень	2	1		
Разом годин: 54		22	12		2

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійного вивчення дисципліни
“СИТУАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ В ПОЛІТИЦІ
(АНАЛІЗ І ОЦІНЮВАННЯ В ПОЛІТИЦІ)”

Змістовий модуль I. Теорія та практика ситуаційного аналізу в політиці

Тема 1. Поняття ситуаційного аналізу

Політична ситуація. Ситуаційний аналіз як базис загального політичного аналізу. Протоформи ситуаційного аналізу. Аналіз політичних систем в давньогрецьких містах-полісах за Аристотелем. Ускладнення політичного процесу наприкінці XIX сторіччя. Участь політичних мислителів у процесі політики; революційна роль паперових ЗМІ. Друга половина XX ст. — виділення ситуаційного аналізу в самостійну процедуру, поява політичних експертів-неучасників політичного процесу.

Література [1; 2; 14; 17; 21; 28]

Тема 2. Зміст аналітичної діяльності в процесі аналізу ситуації

Здійснення проблемного структурування — виділення комплексу проблем ситуації, типологію, шляхи вирішення. Визначення характеристик, структури ситуації. Встановлення причин, що призвели до виникнення даної ситуації. Побудова системи оцінок ситуації. Підготовка варіантів. Вироблення рекомендації.

Література [3; 6; 11; 14; 16; 31]

Тема 3. Загальний аналіз політичної ситуації

Загальний аналіз політичної ситуації — найбільш складна форма серед сучасних видів політичного аналізу. Вертикальний (інституціональний) тип загального ситуаційного аналізу. Горизонтальний або груповий тип загального аналізу політичної ситуації. Пошук угруповань “невидимок”. Недоліки повного аналізу політичної ситуації.

Література [10; 15; 20; 21; 27; 30]

Тема 4. Фрагментарний аналіз політичної ситуації.

Типи фрагментарного аналізу. Гостроактуальність — невід’ємна та необхідна умова ситуаційного аналізу. ЗМІ — як суб’єкт політичного аналізу. Критерії вибору типу ситуаційного аналізу.

Література [10; 21; 27; 28]

Тема 5. Проблемний та діагностичний типи ситуаційного аналізу

Взаємозв’язок ситуаційного аналізу та проблеми. Дослідницький цикл ситуаційного аналізу. Ситуаційний аналіз як перша стадія прийняття політичного рішення. Діагностичний вид ситуаційного аналізу — як самостійна процедура політологічного дослідження, його унікальність.

Література [21; 27–30]

Змістовий модуль II. Кейс-метод як модель політичної ситуації

Тема 6. Концептуальні аспекти кейс-методу

Характерні ознаки кейс-методу як методу аналізу ситуації; його специфіка. Модель ситуації соціальної реальності. Вид явища, що визначає ситуацію: потреби; вибір; криза; конфлікт, боротьба, інновація. Конфліктогенний аспект кейсу. Система соціальних ролей.

Література [10; 14; 22; 23]

Тема 7. Дослідження політологічних завдань через аналіз ситуаційних вправ

Специфіка формування теорії дослідження на основі кейсів. Визначення проблеми дослідження. Вибір або розробка кейсів. Вибір дослідницьких заходів. Збір необхідної інформації. Аналіз окремого кейсу. Порівняльний аналіз кейсів. Формулювання гіпотези. Аналіз додаткової літератури. Завершення дослідження.

Література [11; 20; 21; 23; 27; 31]

Тема 8. Пошук та визначення проблеми

Потреба в інформації та важливість пошуку проблеми. Характерні риси пошуку проблеми. Непряме спостереження. Обумовлене спостереження. Неформальний пошук. Формальний пошук. Виявлення

потенційних проблем та загроз. Система цінностей у визначенні проблеми.

Література [4; 6–8; 11; 18; 22; 32]

Змістовий модуль III. Варіанти реалізації ситуаційного аналізу в політиці

Тема 9. Прогнозування з позицій аналізу політики

Проблеми прогнозування. Види прогнозування. Належні терміни для прогнозування: короткотерміновий, середньотерміновий, довготерміновий. Судженнєві методи: метод Делфі, “Мозкова атака”, сценарний підхід. Структура та роль методу моделювання: гносеологічна, логічна, функціональна. Морфологічний аналіз. Тренди, драйвери, шоки – їх передбачуваність.

Література [5; 6; 18; 26; 27; 29]

Тема 10. Аналіз варіантів

Виявлення та генерування варіантів. Оцінка та порівняння варіантів. Методи операційного дослідження й аналізу рішень: лінійне програмування; динамічне програмування, компенсаторна матриця; “дерева рішень”; теорія утворення черг; моделі запасів. Аналіз ризику.

Література [2; 3; 5; 7; 26; 32]

Тема 11. Прийняття політичних рішень

Прийняття політичних рішень як складний динамічний процес. Побудова адекватних теоретичних моделей: біхевіоралістська модель; когнітивістська модель обмеженої раціональності; інкременталістська модель; змішано-середні моделі. Роль теорії утилітаризму (Сміт та Бентам) в становленні моделі раціонального вибору. Моделі репрезентації інтересів. Плуралістична концепція Р. Даля. Некоорпоративізм та модель політико-управлінських мереж.

Література [8; 9; 14; 24; 25; 33]

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

1. Ситуаційний аналіз як базис загального політичного аналізу.
2. Проблемно-політична ситуація: базова структура, основні елементи та засоби моделювання (кейс-метод).
3. Загальний аналіз політичної ситуації України.

4. Ситуаційний аналіз як перша стадія прийняття політичного рішення.
5. Методика “івент-аналізу” в ситуаційному моніторингу політичних процесів.
6. Діагностика функціонування політичних інститутів (на прикладі сучасної України).
7. Модель ситуації соціальної реальності. Конфліктогенний аспект кейсу. Система соціальних ролей.
8. Основні принципи, типи та інструменти політичного прогнозування.
9. Підготовка сценарію розвитку політичного процесу/ситуації (вибір політичної ситуації – вільний).

Форма контролю: обговорення реферату на аудиторних заняттях.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Що таке “політична ситуація” та її суб’єкти?
2. Якою мірою праці Аристотеля можна вважати прототипом ситуаційного аналізу?
3. Внесок Н. Маккіавеллі, Т. Мора, Ш. Монтеск’є та Д. С. Мілля в теорію політичного аналізу.
4. Розкрийте роль ЗМІ у становленні ситуаційного аналізу в політиці.
5. Розкрийте суть системи оцінок ситуації. Види ситуацій.
6. Різновиди аналітичної діяльності та їх характеристика.
7. Охарактеризуйте основні виміри політичного аналізу.
8. Розкрийте суть вертикального типу загального аналізу політичної ситуації.
9. У чому полягає складність горизонтального типу загального аналізу політичної ситуації?
10. Покажіть роль конкретної особи, політичного лідера у політичному ситуаційному аналізі. Наведіть приклад з української практики.
11. Дослідження інституалізованих та неінституалізованих об’єднань. У чому суть угруповань-“невидимок”? Їх роль у політичному процесі.
12. Залежність типу ситуаційного аналізу від виду замовника.
13. Розкрийте роль ЗМІ в структурі ситуаційного аналізу.
14. Типи фрагментарного аналізу політичної ситуації.

15. Методом якого ситуаційного аналізу може відбуватись лобювання інтересів. Наведіть приклади.
16. В яких випадках відбувається жорстка прив'язка ситуаційного аналізу в політиці до проблеми.
17. Особливості сучасного становища західної школи ситуаційного аналізу.
18. Розкрийте суть проблемного типу ситуаційного аналізу.
19. У чому полягає унікальність діагностичного типу ситуаційного аналізу?
20. Чи може бути ситуаційний аналіз самостійною процедурою?
21. Охарактеризуйте основні явища, які можуть обумовлювати політичну ситуацію.
22. Розкрийте основи кейс-методу та його складові.
23. У чому суть конфліктологічного аспекту кейс-методу?
24. Роль та функції імітаційних ігор в аналізі політичної ситуації.
25. Продуктивність імітаційної гри для аналізу політичної ситуації.
26. Спроектуйте модель соціальних ролей на прикладі передвиборчої ситуації.
27. У чому полягає важливість пошуку проблеми?
28. Правильне визначення проблеми аналізу як важлива передумова її розв'язання.
29. Наведіть приклади формального та неформального пошуку проблеми.
30. Розкрийте суть демографічного аналізу для планування державної політики.
31. Роль непрямого та обумовленого спостереження для пошуку та постановки проблеми.
32. У чому полягає підхід до прогнозування з позицій аналізу політики.
33. Поясніть різницю між науковим передбаченням та прогнозуванням політичних експертів.
34. Одноразовий та повторюваний види прогнозування.
35. Поясніть різницю між моделями прогнозування Саймона та Ліндблома.
36. Період прогнозування для аналізу політичної ситуації.
37. Суть та види екстраполяції. Її роль в проектуванні майбутніх подій.
38. Роль інтуїтивних суджень в політичному прогнозуванні.

39. Поясніть суть “методу Делфі” та застосування в ньому “матриць перехресного впливу”.
40. Необхідні умови для “мозкової атаки”. Її переваги у можливості вияву “кричущих подій”.
41. Напишіть сценарій можливого розвитку політичної ситуації (на вибір студента), відповідаючи на два питання: 1) як саме може відбуватися певна гіпотетична ситуація — поетапно; 2) які для кожного актора, на кожному етапі існують альтернативи запобіганню, відверненню чи полегшенню процесів?
42. Розкрийте суть гносеологічного, логічного та функціонального методів моделювання.
43. Сформулюйте спектр основних гіпотез та можливих сценаріїв розвитку України.
44. Що таке “морфологічний аналіз”? Назвіть його етапи.
45. Мета як ключовий елемент у плануванні.
46. Що означає аналіз варіантів?
47. Виявлення та генерування варіантів.
48. Економетричний підхід як метод моделювання в аналізі політичної ситуації.
49. Що таке лінійне програмування; динамічне програмування; “дерева рішень”; теорія утворення черг; моделі запасів?
50. Для чого необхідний аналіз ризиків?
51. Основні етапи розвитку теорії прийняття політичних рішень.
52. “Модель обмеженої раціональності” Г. Саймона в процесі прийняття політичних рішень.
53. “Інкременталістська модель” прийняття політичних рішень Ч. Ліндблома.
54. У чому суть сучасного поняття прийняття політичних рішень?
55. Моделі репрезентації інтересів у процесі прийняття політичних рішень.
56. Ситуаційний аналіз та модель політико-управлінських мереж.

Форма контролю: активна участь у семінарських та практичних заняттях. Участь у ділових іграх, ситуаційних вправах. Доповіді на наукових студентських конференціях та семінарах.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ САМОСТІЙНОЇ ПИСЬМОВОЇ РОБОТИ

Тема: сутність та зміст політичної ситуації. Особливості політичної ситуації сучасної України.

Форма самостійної роботи: опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових та додаткових літературних джерел. Аналіз конкретної виробничої ситуації у вигляді поданої анкети.

Сучасний світ характеризується підвищеною динамікою зміни характеру політичної ситуації. Тому вивчення самої політичної ситуації, можливостей управління та регулювання її характеру набуває особливу актуальність та значущість як для політиків, так і для політологів.

Політичну ситуацію можна представити як конкретне співвідношення різноманітних політичних сил, сукупність подій, результат політичної діяльності, один з елементів політичного процесу. Політична ситуація розвивається, насамперед, як система політичних потреб, інтересів, цілей та безпосередньої діяльності, спрямованої на досягнення власних цілей та інтересів. У процесі розвитку цієї системи використовуються політичні, економічні, соціальні, науково-технічні, культурні, психологічні, військові, ідеологічні та інші засоби, які реалізуються, головним чином, через державу та її механізми.

Іноді, розглядаючи політичну ситуацію, беруться до уваги лише відносини між інституціональними та персональними суб'єктами політики та співвідношення сил між ними. Але якщо аналізувати ситуацію, розглядаючи лише такі загальні суб'єкти політики, то є загроза отримати лише мегамодель ситуації, яка характеризується виключно двома параметрами — існуючим в даній країні політичним режимом та рівнем внутрішньополітичної напруги. Сучасному аналітику необхідно представляти політичну ситуацію в більш деталізованому вигляді, а при такому визначенні випадають такі суб'єкти політики, як крупні промислові та фінансові компанії, ЗМІ, незалежні аналітичні центри тощо. Є очевидним, що, наприклад, великі компанії активно беруть участь у політичному житті, а значить і у формуванні політичної ситуації. Вони можуть співробітничати як з політичною елітою, лобіюючи свої інтереси на рівні виконавчої влади, так і з опозицією, працюючи над більш швидким проходженням законодавчих актів через парламент.

Під політичною ситуацією ми будемо розуміти стан політичної системи та комплекс взаємодій між її суб'єктами у певний період часу.

Таким чином, повний аналіз політичної ситуації повинен охоплювати взаємодію всіх політичних акторів, які в сукупності і складають політичну систему суспільства, причому в поточний момент часу. Останнє зауваження є особливо важливим, оскільки аналіз минулих станів політичної системи для прикладних досліджень є малозначущим. Гостра актуальність ситуаційного аналізу є його основною рисою.

Приклад анкети:

- а) структура владних інститутів (розглянути окремі інститути політичної системи);
- б) дії влади, які спрямовані на:
 - конструктивну діяльність,
 - деструктивну діяльність;
- в) склад опозиції;
- г) ситуативні союзники;
- д) важелі впливу на владу;
- е) нестандартні ситуації, фактори ризику;
- ж) поетапний прогноз ситуації;
- з) запобігання ризикам.

Форма контролю: розгляд підготовлених матеріалів на аудиторних заняттях.

Кількість балів за виконання самостійної роботи студентами визначається викладачем за ступенем володіння студентом навчальної програми та додаткового матеріалу.

80–100 балів може отримати студент, який володіє викладеним матеріалом у повному обсязі, має якісні навички для самостійного аналізу політичної ситуації та самостійно ініціює та пропонує науковий матеріал для ділових ігор, ситуаційних вправ тощо.

60–80 балів отримує студент, який володіє викладеним матеріалом у повному обсязі та має навички для самостійного аналізу політичної ситуації.

Для отримання 60 балів необхідно володіти викладеним матеріалом у повному обсязі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

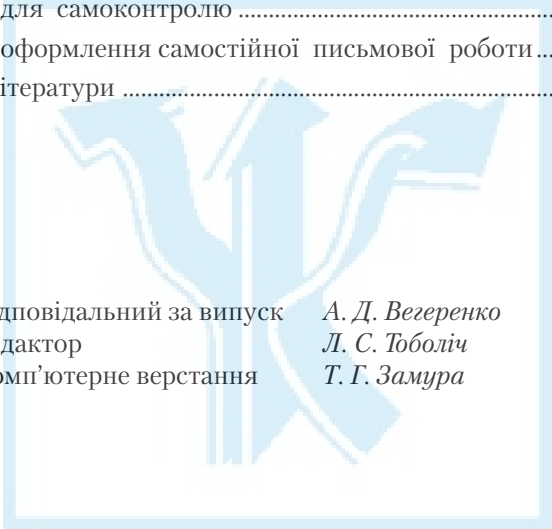
1. *Аристотель*. Політика. — К., 2000.
2. *Бєбик В. М.* Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.

3. *Боришполец К. П.* Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.
4. *Браун М.* Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.
5. *Бунин И. М., Макаренко Б. И.* Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5.
6. *Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р.* Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.
7. *Гогвуд Б., Іан Л.* Аналіз політики для реального світу. — К., 2004.
8. *Горбатенко В.* Стратегія, модернізація суспільства. Україна і світ на зламі тисячоліть. — К., 1999.
9. *Дегтярев А. А.* Основы политической теории. — М., 1998.
10. *Дей Дж.* Стратегический маркетинг. — М., 2002.
11. *Евланов Л. Г.* Теория и методы принятия решений. — М., 1984.
12. *Кастельс М.* Становление общества сетевых структур. — М., 1999.
13. *Лобанов В. В.* Анализ государственной политики. — М., 2001.
14. *Мангейм Джарол Б., Рич Ричард К.* Политология. Методы исследования. — М., 1999.
15. *Пономаренко О. І.* Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2000.
16. *Почепцов Г.* Стратегический анализ: Стратегический анализ для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.
17. *Рудік О. М.* Збірник ситуаційних прикладів до курсу “Процес вироблення державної політики та його аналіз”. — Д., 1999.
18. *Саймон Г., Смитбург Д., Томсон В.* Менеджмент в организациях. — М., 1995.
19. *Симонов К. В.* Политический анализ. — М., 2002.
20. *Ситуаційний аналіз.* — К., 2001.
21. *Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода.* — К., 2002.
22. *Сморгунов Л. В.* Сетевой подход к политике и управлению // Полис. — 2001. — № 3.
23. *Стоун Д.* Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень. — К., 2000.
24. *Султанов Ш. З.* Политический риск: Анализ, оценка, прогнозирование, управление. — М., 1992.
25. *Тертичка В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.
26. *Храмов В.* Политология: Метод. Анализ. — К., 1991.
27. *Хрусталева М.* Теория политики и политический анализ. — М., 1992.

28. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.
29. Черныш А. М. Методология и технология современного политического исследования. — О., 2003.
30. Чарльз Ф. Эндрейн. Сравнительный анализ политической системы. Эффективность осуществления политического курса и социального преобразования. — М., 2000.
31. Эддоус М., Стэнсфилд Р. Методы принятия решений. — М., 1997.
Додаткова
 1. Лейпхарт М. Многосоставные общества и демократические режимы // Полис. — 1999. — № 1–2.
 2. Государственные системы современности: сравнительный анализ. — М., 1998.
 3. Блондель Ж. Политическое лидерство. Путь к всеобъемлющему анализу. — М., 1992.
 4. Даль Р. О демократии. — М., 2000.
 5. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. — К., 2003.
 6. Малькова Т., Фролова М. Массы, элита, лидер. — М., 1992.
 7. Ниязи А. СССР-СНГ: от системного кризиса к устойчивому развитию // Восток в пределах России: Сборник статей/ Под ред. А. Г. Лисова, Р. М. Авакова; Ин-т мировой экономики и междунар. отношений РАН. — М., 2002.
 8. Пахарев А. Д. Политическое лидерство и лидеры: Монография. — К.: Знание Украины, 2001. — 270 с.
 9. Політологія / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. — К., 1998.
 10. Посадский А. В. Гражданская война в России под углом зрения политической конфликтологии // Полис. — 2002. — № 3. — С. 72–80.
 11. Рожко О. И. Страны СНГ и Россия: политико-экономические интересы и проблема национальной безопасности // Проблемы политического диалога в международных отношениях/ Ин-т стратегических исследований; Гл. ред. Г. Сергеев. — М., 2000.
 12. Рыхтик М. И. Нетрадиционные угрозы и решение проблем безопасности на пространстве СНГ // 10 лет СНГ — поиски, потери, приобретения: Материалы междунар. конф. / Под ред. М. М. Наринского, А. В. Мальгина; ЦПИМГИМО(У) МИД России. — М., 2001.
 13. Салмин А. М. Дезинтеграция биполярного мира и перспективы нового мирового порядка // Полис. — 1993. — № 4.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Ситуаційний аналіз в політиці (аналіз і оцінювання в політиці)”	5
Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни “Ситуаційний аналіз в політиці (аналіз і оцінювання в політиці)”	6
Теми рефератів.....	8
Питання для самоконтролю	9
Приклад оформлення самостійної письмової роботи.....	12
Список літератури	13

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *Л. С. Тоболіч*
Комп'ютерне верстання *Т. Г. Замура*

МАУП
Зам. № ВКЦ-3644

Підп. до друку 15.01.09. Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.

Ум. друк. арк. 0,93. Обл.-вид. арк. 0,74. Наклад 30 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*